№ 245 ნოემბერი 20, კვირა 1888 ნოემბერი 20, კვირა № 245

გაზეთი ღირს

თოვლ	მან.	კ.	თოვლ	მან.	კ.
12	10	—	6	6	—
11	9	50	5	5	50
10	8	75	4	4	75
9	8	—	3	3	50
8	7	25	2	2	75
7	6	50	1	1	50

ცალკე ნომერი — ერთი შაური

ივერია

გაზეთის დასაკვეთად და ყორმა გასაცემად დასაბეჭდად უნდა მიმართონ: თბილისში ფერეულინის ქუჩა, ბასტამოვის სახლი, № 5, ნიდელეულის საგაზეთოს, გოლოვინის პროსპექტი, წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების განცალკევებულ სათავად-აზნაურო ბანკის სახლებში სასასლის ქუჩაზედ.

ფასი განცხადებისა: ჩვეულებრივი სტრიქონი რვა კაპეიკი.

1877—1888 საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი 1877—1888

ᲓᲦᲔᲡᲐᲡᲬᲐᲣᲚᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝ ᲗᲔᲛᲓᲔᲑᲘ ᲜᲝᲛᲔᲠᲘ ᲒᲐᲛᲝᲪᲐ ᲝᲗᲮᲨᲐᲑᲐᲗᲘᲡ, 23 ᲜᲝᲛᲔᲛᲑ.

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ ᲗᲐᲕᲐᲓ-ᲐᲖᲜᲐᲣᲠᲗᲐ ᲡᲐᲐᲓᲒᲘᲚ-ᲛᲐᲛᲣᲚᲝ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲗᲘᲡᲐ სიფიცელთაოდ აცხადებს, რომ ამ ბანკის მოკალეთა მამულების გასყიდვის ვადა, ბანკისაგან დამოუკიდებელის მიზეზის გამო, შეიცვალა ამ ნაირად:

იმ მამულებისა, რომელნიც მდებარეობენ ქალაქ ქუთაისს, ფოთს, ოზურგეთსა და ახალციხეს, ვაკრობა მოსდება **ოგ-და-ერთს დეკემბერს ამა წლისს** და სოფლის მამულებისა და, აგრეთვე, მოგლე ვადიანთა სესხთამებრ **ოგ-და-ორს ამავე დეკემბერს**, ხოლო მეორე და უკანასკნელი ვაკრობა **რვას იანვარს**, მომავალის წლისას. იმ მამულებისა-კი, რომელნიც მდებარეობენ ქალაქს ტფილისს, ტფილისისა და გორის მაზრებში, პირველი ვაკრობა იქნება **ცხრამეტს დეკემბერს ამა წლისს**, ხოლო **მეორე—სამს იანვარს** მომავალის 1889 **წლისს**. (3—2)

ᲙᲕᲘᲠᲐᲡ, 20 ᲜᲝᲛᲔᲛᲑᲔᲠᲡ

ტფილისის კლუბში გამართული იქმნება ქართულ დრამატიულ საზოგადოების სასარგებლოდ

ᲙᲝᲜᲪᲔᲠᲢᲘ.

მიიღებენ მონაწილეობას: ქქ. ზარუდნაია, ბიჩურინა, იოზეფოვიჩი; ბბ. ტარტაკოვი, მედვედევი, გ. ყორლანოვი, ოპოჩინინი და სხვ.

დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

ᲬᲚᲘᲣᲠᲘ ᲡᲐᲠᲗᲝ ᲙᲠᲔᲑᲐ „ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲗᲐ ᲨᲝᲠᲘᲡ ᲬᲔᲠᲐ-ᲙᲘᲗᲮᲕᲘᲡ ᲒᲐᲛᲐᲠᲪᲚᲔᲑᲔᲚᲘ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ“ ᲬᲔᲠᲘᲗᲐ, ᲗᲐᲜᲮᲛᲐᲓ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲬᲔᲠᲘᲡᲓᲔᲑᲘᲡ ᲛᲔ-11 ᲓᲦᲔ-ᲡᲐ. ᲓᲐᲜᲘᲨᲜᲣᲚᲘᲐ ᲐᲛ ᲬᲚᲘᲡ ᲜᲝᲛᲔᲛᲑᲠᲘᲡ 20, ᲓᲘᲚᲘᲡ 10 ᲡᲐᲐᲗᲖᲔ, ᲡᲐᲗᲐᲕᲐᲓ-ᲐᲖᲜᲐᲣᲠᲝ ᲑᲐᲜᲙᲘᲡ ᲓᲐᲠᲑᲐᲖᲨᲘ. ᲙᲠᲔᲑᲐᲛ ᲣᲜᲓᲐ ᲒᲐᲜᲮᲘᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲛᲝᲛᲓᲔᲕᲜᲘᲡ ᲡᲐᲙᲘᲗᲮᲔᲑᲘ:

ა) ᲐᲜᲒᲐᲠᲘᲨᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲛᲒᲔᲝᲑᲘᲡ 1888 ᲬᲚᲘᲡ ᲘᲜᲕᲐᲠᲘᲡ 1-ᲓᲐᲛ ᲡᲔᲥᲢᲔᲛᲑᲠᲘᲡ 1-ᲛᲓᲔ;

ბ) ᲛᲝᲮᲡᲚᲘᲡᲗᲕᲘᲡ ᲡᲐᲒᲐᲠᲐᲣᲚᲝ ᲮᲐᲠᲯᲗᲐᲦᲠᲘᲪᲮᲕᲘᲡᲐᲖᲔ 1888—1889 ᲬᲚᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ;

გ) ᲐᲠᲩᲔᲣᲚᲘᲡ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ ᲐᲮᲐᲚᲘᲡ ᲬᲔᲠᲔᲑᲘᲡᲐ.

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚᲘ ᲗᲔᲐᲢᲠᲘ

ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘᲡ, 25 ᲜᲝᲛᲔᲛᲑᲔᲠᲡ

ᲑᲔᲜᲔᲤᲘᲡᲘ

Გ. Ა. ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲘᲡᲐ

ᲥᲐᲠᲗᲣᲚ ᲓᲠᲐᲛᲐᲢᲘᲣᲚ ᲡᲐᲖᲝᲒᲐᲓᲝᲔᲑᲘᲡ დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება:

ᲞᲘᲠᲕᲔᲚᲐᲓ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲞᲘᲔᲡᲐ თ. ᲐᲯᲐᲙᲘ ᲬᲐᲠᲘᲔᲡᲚᲘᲡᲐ

I

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲒᲐᲛᲘᲠᲘ

ᲓᲠᲐᲛᲐ 4 ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲓ.

II

ᲛᲔᲥᲚᲘᲡᲘᲡ ᲘᲢᲐᲚᲘᲔᲚᲘᲗᲘᲗ ᲝᲞᲔᲠᲔᲢᲐ 1 ᲛᲝᲥᲛᲔᲓᲔᲑᲐᲓ.

მონაწილეობას მიიღენ: ქ-ნნი საფაროვისა, თამარიოვისა, ჩერქეზიშვილისა; ბ-ნნი ᲐᲮᲐᲨᲘᲫ, ᲧᲝᲒᲘᲐᲜᲘ, ᲐᲬᲣᲠᲚᲘᲫᲔ, გამარჯვიძე, დიდმედი და სხვ.

ᲐᲓᲒᲘᲚᲔᲑᲘᲡ ᲤᲐᲡᲘ ᲩᲐᲣᲯᲣᲠᲔᲑᲘᲗᲐ.

დასაწყისი 7½ საათზე

ᲤᲔᲚᲔᲢᲝᲜᲘ

ᲨᲕᲘᲜᲘᲕᲜᲔᲑᲘ ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘᲡ ᲛᲒᲖᲐᲕᲠᲘᲡᲐ

(ᲑᲐᲭᲝᲓᲐᲛ ᲙᲠᲔᲡᲜᲝᲒᲝᲓᲔᲡᲙᲘᲗᲐᲜ)

აქამდის ჯერ არ მითქვამს მკითხველისათვის, რომ ჩემი მოგზაურობა დაიწყო შემოდგომაზე. იმ დროს არა თუ გრილა ჩვენს ქვეყანაში, ხშირად საკმაოდ ცივა ხოლმე კიდეც, მეტადრე ღამ-ღამობით. როგორც ყოველს ჩემს თანამემამულეს, მეც არა გამეგებოდა-რა სხვა ქვეყნების სითბოსიცივისა და ამიტომ რაც-კი რამ საზაფხულო ტანსაცმელი მებადა, სულ ტფილისში დავტოვე, და რაც-კი რამ სთბილობელი მქონდა, სულ დავხვეტე და თან წავიღე, რომ არსად გავეცივებულიყავ. რამდენი ეინანე ჩემ ასეთი საქციელი და რამდენი შეეუკურთხე ჩემს რეგვნობასა და უეცობას, თქვენ თვითონ ადვილად გაიგებთ, როდესაც მოგახსენებთ, რომ მაქოშიაცა და იმის იქითაც ისე ცხელოდა, ისე ცხელოდა, რომ ჩემს ზამთრის საცმელებში სულს ძლივს ეიბრუნებდი. ჩვენს სამეზობლო ქვეყნებში თურმე არ-კი სცოდნიათ, რა არის სიცივე არა თუ შემოდგომისა, არამედ ზამთრისაც კია. ოფლში გაწურული ჩავეკეტ გემში. სალამო ხანი იყო. გემმა მორთო ჯერ ერთი წივილ-კივილი, მერე სამჯერ დაილიალა და ნელა-ნელა გაეედინა ბაქოდან. გემმა თანდასთან მოეხშირა გუგუნსა და რამდენიც ეშორდებოდით ხმელეთს, ამდენი საამური სიო გვინელებდა გახურებულს სხეულს.

ცა წმინდად მოკრიალებული იყო. ბნდიისა გამო სრულებით დაეკარგეთ მხედველობიდამ ხმელეთი. თავ-მოწონებული ეარსკვლავები კაშკაშით დაგეყურებდნენ მაღლიდამ და მაცდურად ეალერსებოდნენ ზღვის ტალღებს, რომელნიც ბურთიცით ათამაშებდნენ ჩვენს გემს. გემი კარგა მოზდილი იყო და სახელად ერქვა „ალექსანდრე მესამე“. მინამ ეს გემი მყუდროდ იდგა ბაქოში ნაპირთან, მეგონა, რომ ამისთანა უშველებელ შენობას რა უნდა დაეკლოს წყალმა-მეთქი, მაგრამ დიდი რამა ყოფილა ღელეა და დიდი სიფრთხილეცა ყოფილა საჭირო, რომ თვით ამოდენა გემმა მშვიდობით მიაღწიოს მყუდრო შესაფარს.

ჯერ პატარა ქარი იყო და ისე გადაჰქონ-გადმოჰქონდა გემი, თითქოს-ეს-ეს ა-ლის ჰშთანთქავს და წარსწყმედს თავისის მგზავრებითაო, და ახლა ქარი შალი როგორ-ღა გაუჭირებდა საქმეს! რამდენადაც დამ მეტდებულ ზღვაში უბრალო ნავიც-კი ჰბძანდებლობს, თამაშობს და ლაღობს, იმდენად აღელვებულს ზღვაში თავაზიანობდა და ფეხთა მტვერი ხდებოდა ჩვენი უზარმაზარი გემი.

გემის ქანაობამ ბევრს მგზავრს შეუცვალა გუნება და ჩაუმწარა სიცოცხლე. ჩემზე სრულებით არ უმოქმედნია ცუდად ამ ქანაობას. სულ ცქერად და სმენად ვიყავ გარდაქცეული. ხან ერთს კუთხეს მივეშურებოდი, რომ იქიდამ მეცქირნა გარეგოს მშვენიერებისათვის, ხან მეორე კუთხეს ვესტუმრებოდი, რომ ახლა იქ დამეტკბა გული და გონება უჩვეოს სანახაებით.

ბნელმა მოიცვა ყოველიე. მარტო სხვი კეკლუც ეარსკვლავეთა და ნათელი გემის ფარნებისა იყო საზრდო ჩემის თვალისა, რომელიც ასე მოწადინებული იყო ენახა ბევრი და ალიან ბევრი რამ. მგზავრებმა, ეისაკი შეედლო, მისცეს თავი ძილსა, და ეინც ცუდ გუნებაზე მოიყვანა გემის ქანაობამ, ისინი ჩუმად ებრძოდნენ თავეიანთ ავადმყოფობას. სიცოდავი ფელმართა წიგნთ-საცავი, ძველის მწერლობას ნაშთები გროგდება და ერთს ადგილას ინახება. მართალია, ჯერ-ჯერობით ბევრი რამ ისევ გასფანტულია, მაგრამ დდეს იმდენი ძველი წიგნი ივოვება „წერა-კითხვის საზოგადოებაში“, რომ დროა შევუდგეთ ამ წიგნების ძიებასა და კვლევას. დდეს ხსენებული წიგნთ-საცავი იმდენად მდიდარია, რომ ძველის მწერლობის ნაშთების შემწეობით შესაძლია გამოვიგვლიოთ და შევისწავლოთ მრავალი ძნელი და უცნობი ხანა ჩვენის წარსულისა.

აი, ამ ფრიადს საგულისხმო საგანს უნდა ათხოვოს ყურადღება ქართველობამ და მისმა წარმომადგენელმა ‹წერა-კითხვის საზოგადოებამ›. რასაკვირველია, დდევანდელს საზოგადოებას დრო და მოცალეობა და შეძლება არა აქვს ამ რთულს საქმესაც გაუძღვეს, რადგანაც უიმისოდაც ბევრი საქმე აქვს თავზე მოხვეული. ამიტომაც საჭიროა „წერა-კითხვის საზოგადოებამ“ ცალკე წრე შეადგინოს, რომელმაც მხოლოდ წიგნთ-საცავისათვის უნდა იზრუნოს და მეგიდრი საძირკველი უნდა დაუდგას ჩვენის წარსულის შესწავლას. ამ წრემ უნდა იზრუნოს იმაზე, რომ დდევანდელი წიგნთ-საცავი წესსა და რიგში მოიყვანოს, დაწვრილებით ადწეროს ძველი წიგნები და ეძიოს სად და რა წიგნები იშოვება ჩვენს ეკკლესიებში და მონასტრებსა და ოჯახებში. ამავე წრემ უნდა გამოსცეს უფრო შესანიშნავი ხელთ-ნაწერები, რაიცა მეტს სიყვარულსა და ყურადღებას დაუდებენ ეს ტერ-აფიცრები, ასე გასინჯეთ, თვით ბაქოელი პრისტაეიეკი, თავ-ბედს იწყეველიდნენ, ისე გაუჭირა საქმე აგრეთ წოდებულმა ზღვის აეადმყოფობამ. რამდენიც უფრო მიწყანრდა ხმაურობა, იმდენი გაძლიერდა გემის გმინვა და გუგუნი. შორიახლო გასრიალდებოდა პატარა გემი და ყვირილით სალამს აძლეედა ჩვენსას, რომელიც ყვირილითვე გასცემდა ხოლმე პასუხს.

***

შუა-ღამე მოტანებული იქნებოდა, რომ აღმოსაელეთისაკენ განთადა ცა და მრავალ ფერად აპრელდა ღრუბელი, რომელსაც თავი მოეყარა განთებულ ადგილთან. მთვარე ამოსელას აპირებდა. კარგა ხანმა გასტანა, ეიდრე ეს მნათობი თავისს დანაპირს აღასრულებდა. ბოლოს თითქო ზღვამ პირი უყოფო, ზვირთებიდამ ამოცურდა ჩვენის დედამიწის ერთგული თანამგზაური და

მგრთადი ნათელი საკვე მთვარისა სანუგეშოდ მოეფინა ზღვასა და ჩვენს დაობლებულს გემს. ჩემს ღელვში ასე არ დავჭიწნილვარ გულ-ნაკლულად ჩემს თავზე, როგორც ეხლა, როდესაც ეგრძნობ პოეტურის ნიშის ნაკლულეეანებას და არ შემიძლიან

ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘ, 19 ᲜᲝᲛᲔᲛᲑᲔᲠᲘ

დდეს, კვირას, დანიშნულია წლიური საერთო კრება „ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელის საზოგადოებისა“. ამ საზოგადოებას უკვეა გონიერი ქართველი, რომელსაც ესმის ავი და კარგი თავისის ერისა და ქვეყნისა, გულ-დასმითა და ყურადღებით ადევნებს თვალ-ყურს და სცდიელობს ხელი მოუმართოს იმ საშვილიშვილო საქმეს, რომელსაც „წერა-კითხვის საზოგადოება“ ემსახურება. ეს ბოიოდე წელიწადია, რაც „წერა-კითხვის საზოგადოება“ მოდვაწეობს და მიუხედავად იმისა, რომ მრავალი და ძლიერი გარემოება ხელს უშლიდა და დდეესაც უშლის, ამ საზოგადოებამ დიდი სამსახური გაუწია ჩვენს საერთო საქმეს. ეს გამარჯვება და წარმატება იმისი საბუთია, რომ „წერა-კითხვის საზოგადოება“ ცხოველს საქმეს ემსახურება. ამ ხნის განმავლობაში „წერა-კითხვის საზოგადოებამ“ უმთავრესად თავი იჩინა ორს საქმეში. საზოგადოებამ გამართა რამდენიმე ქართული სკოლა და დაარსა წიგნთ-საცავი, საცა იშოვება მრავალი და იშვიათი ნაწარმოები ძველის ქართულის მწერლობისა. ამ წიგნთ-საცავის დაარსებამდე ძველი ქართული მწერლობა გაბნეული იყო მთელს საქართველოში და ვინ მოისაზრებდა, რომ ჩვენის ძველის მწერლობიდგან ეგოდენი ნაშთი იყო დაცული. ძველი ხელთ-ნაწერები და წიგნები დიდის ხნის განმავლობაში უკზო-უკლოდ იგრგებოდა, ლუბებოდა, მაგრამ რაკი „წერა-კითხვის საზოგადოებამ“ გამართა წიგნთ-საცავი, ძველის მწერლობას ნაშთები გროგდება და ერთს ადგილას ინახება. მართალია, ჯერ-ჯერობით ბევრი რამ ისევ გასფანტულია, მაგრამ დდეს იმდენი ძველი წიგნი ივოვება „წერა-კითხვის საზოგადოებაში“, რომ დროა შევუდგეთ ამ წიგნების ძიებასა და კვლევას. დდეს ხსენებული წიგნთ-საცავი იმდენად მდიდარია, რომ ძველის მწერლობის ნაშთების შემწეობით შესაძლია გამოვიგვლიოთ და შევისწავლოთ მრავალი ძნელი და უცნობი ხანა ჩვენის წარსულისა.

აი, ამ ფრიადს საგულისხმო საგანს უნდა ათხოვოს ყურადღება ქართველობამ და მისმა წარმომადგენელმა ‹წერა-კითხვის საზოგადოებამ›. რასაკვირველია, დდევანდელს საზოგადოებას დრო და მოცალეობა და შეძლება არა აქვს ამ რთულს საქმესაც გაუძღვეს, რადგანაც უიმისოდაც ბევრი საქმე აქვს თავზე მოხვეული. ამიტომაც საჭიროა „წერა-კითხვის საზოგადოებამ“ ცალკე წრე შეადგინოს, რომელმაც მხოლოდ წიგნთ-საცავისათვის უნდა იზრუნოს და მეგიდრი საძირკველი უნდა დაუდგას ჩვენის წარსულის შესწავლას. ამ წრემ უნდა იზრუნოს იმაზე, რომ დდევანდელი წიგნთ-საცავი წესსა და რიგში მოიყვანოს, დაწვრილებით ადწეროს ძველი წიგნები და ეძიოს სად და რა წიგნები იშოვება ჩვენს ეკკლესიებში და მონასტრებსა და ოჯახებში. ამავე წრემ უნდა გამოსცეს უფრო შესანიშნავი ხელთ-ნაწერები, რაიცა მეტს სიყვარულსა და ყურადღებას აღძრავს საზოგადოებაში მწერლობისა და ისტორიისადმი. ამ ნაირად ეს წრე განსაკუთრებულს ფერსა და ხასიათს მიიღებს და საძირკველი დაედგება ჩვენს მომავალს ისტორიულს საზოგადოებას.

ეს საქმე დდეს ჩვენში იმდენად ძნელი არ არის, რომ იმისი შესრულება შეუძლებელი იყოს, რადგანაც ისეთი კაცები გვყავს, რომელებიც ჩვენს წარსულს მწერლობასა და ისტორიას იძიებენ და სწავლობენ. ეს კაცები, იმედია, დიდს თანაგრძნობას გამოუცხადებენ ამ აზრს და შეძლებისადა გვარად ხელს მოუმართავენ „წერა-კითხვის საზოგადოებას“. თუ ეს აზრი შეიწყნარა და განახორციელა ‹წერა-კითხვის საზოგადოებამ›, ამითი იგი დაკმაყოფილებს უმთავრესს საჭიროებას ქართველობისას და ხელს მოუმართავს ჩვენს მწერლობასაც.

ჩვენის ფიქრით, ამ ქამად ეს უნდა იყოს უმთავრესი საზრუნველი საგანი „წერა-კითხვის საზოგადოებისა“ და ფრიადს სასურველია, რომ ზრუნვას ამ საგნის შესახებ საზოგადოება ეხლავე შეუდგეს.

Ა. ᲜᲐ—ᲚᲘ

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲓᲠᲐᲛᲐ

*** დრამატიული დასი ამზადებს წარმოსადგენად აკაკი წერეთლის ახალს ოთხ-მოქმედებიანს დრამას „ახალი გმირი“. დრამა ყურადღების ღირსია თავისის შინაარსით, რადგან ჩვენის დროის ცხოვრებას შეეხება. დაწერილია დრამა მშვენიერის ენით, როგორც შეეფერება აკაკის მკერცხლსა და მახვილს კალამს.

დაგიხატოთ ის მშვენიერი სურათი, რომელიც ისე გულ-უბედ გადამშალა თვალ-წინ მაღლიანმა ბუნებამ და რომლითაც ამიშალა სრულებით ახალი და ტკბილი გრძნობანი. სულ-განაბული შეეყურებდი სიღიადესა და სიტურფეს ბუნებისას. თვით გუგუნი ჩვენის გემისა და ხმაურობა ტალღებისა გარდადიკა საამურ მუსიკად, გეგონებოდათ, თითქო ბუნებას გაუმართავს საუკეთოო კონცერტი სხეა-დასხვა საკრავებითა და სიმღერითაო. დამაეიწყდა ყოველიე ქვეყნიური ანგარიშები, ჯაფრსა და გაბოროტებას დაეკარგა ბინა ჩემს გულში, რაღაც ნაირმა ჩუმმა სიტკბოებამ დამირბინა ძვალსა და რბილში. ამისთანა სურათს შეუძლიან დაადნოს ყოველიეე მზაკვარება და ხინჯი კაცისა, შეუძლიან აღვრას ზეციური გრძნობანი ძმობისა და სიყვარულისა არა თუ ქართველის უბოროტო გულში, არამედ ჩვენის ანგარიშან მეზობლებისა-შიაც-კი.

დიაღ, მომჯადოებელი რამ სურათი გადამშალა თვალ-წინ და ერთიან დამიკარგა ძილი. დიდხანს ეიეაეი მთვრალი სიამოვნებით და ღღარც მინდოდა, რომ ჩვენის მშობლიურის სასმელითა ეყოფილიყავ მთვრალი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დრამა წარმოდგენილი იქმნება პარასკეკვე, 25 ნოემბერს, ე. აბაშიძის საბენეფისოდ.

თქმა არ უნდა, რომ „ახალი გმირი“, აკაკის სახელი და ნიჭიერ არტისტის პატივისცემა დიდ-ძალს ხალხს მიიწვევს ამ წარმოდგენაზედ. უმთავრესს როლებს ითამაშებენ: ქ-ნი საფროიენ-ბაბაშიძისა და ბ-ნნი კ. ყიფიანი და ე. აბაშიძე.

დრამის გარდა ამ საღამოს ითამაშებენ კიდევ ერთ-მოქმედებიანს ოპერეტს „მეჯლისი იტალიელებით“.

*** ვერ მოსულია მოსაწონი აზრი ცხენის რკინის გზის მმართველობას, რომ მიხეილის ქუჩაზე თავისის ლიანდაგისათვის გაუკეთებია მაღალი ბექური და ისე დაუმახინჯებია მთელი ქუჩა იუნკრის სასწაველებლიდამ მუშტაიდისაკენ თითქმის ნახევარს ეერსზე. აუმაღლებია სწორეთ შუაგული ქუჩისა ასე ნახევარ არშინზე და აქეთ-იქიდამ-კი ფაიტონებისათვის დაბლობში დაუტოვებია ‘ადგილი. მიხეილის ქუჩაზე იმდენად დიდი მოძრაობაა ეტლებისა, რომ ჯერ აქამდისაც უძნელდებოდათ უზიანო სიარული და ქუჩის ერთის მხრიდამ მეორე მხარეზე გადასელა. ამას იქით ეს სიძნელე ერთი-ათად გარდაიქცა, რადგან შეუძლებელი გახდა გადასელ-გადმოსელა ამ ბეკურის გამო. ცალს მხარეზე ერთი ეტლი ძლიან გაიელის და თუ პირისპირ შეეხლებიან ეტლები, უნდა დადგნენ და ელოდონ, მანამ ეაგონი გაიელის და შესაძლო იქნება, რომ წვალებით შეუყენონ ეტლი აღმართს, თუ ლანდაგისთვის საჭირო იყო გზის ამაღლება, მაშინ მთელი ქუჩა უნდა აემაღლებინათ, რომ არ შეეიწროებულიყო უმისოდაც შეეიწროებული მისელა-მოსელა, თუ არა-და რასა ჰგავს ასეთი გაფუჭება ამ რიგიანის ქუჩისა. საკვირველია, ან პოლიციამ რად მისცა ნება ასეთის მოქმედებისა და ან რატომ ქალაქის გამგეობა არ წაესარჩლა თავისს ქუჩასა და არ დაუშალა „უსაზელო საზოგადოებას“ ეს ყოველად შეუწყნარებელი საქმე.

*** ამ დღეებში ინგლისში გამოსულა თხზულება ახალგაზდა ეატოროი ბ-ნის ეორდროპისა, რომელიც წარსულს წელს ჩვენს ქეყანაში მოგზაურობდა. წიგნი განსაკუთრებით საქართველოს შეეხება და ჰქვიან: „საქართველო. მგზავრის შენიშვნები ქალებისა, ღვინისა და სიმღერის ქეყანის შესახებ“. წიგნში რამდენიმე სურათიც არის ჩართული.

*** **ინგლიზშეეკ**, ქალაქს ოქსფორდში, ბ-ნს მალანს შეუდგენია ქართული ბიბლიოთეკა, სადაც ითქმის ყველა ქართული წიგნი მოიპოვება. ამ ბიბლიოთეკაში ზოგიერთი იშვითად საშოვნი წიგნიც არის თურმე.

*** ჩვენ გვეთხოვენ დაგებეკოთ შემდეგი ანგარიში იერის გამსესხებელ-შემნახველ ამხანაგობის: 1888 წელს, ნოემბრის 16-ს დღეს, შესდგა კრება იერის გამსესხებელ-შემნახველ ამხანაგობის ზედამხედველ და გამგე კომიტეტის წევრთა, რომელთაც იანგარიშეს იმავე ამხანაგობის ბანკის შემოსავალ-გასავალი ამავე წლის პირველ იანვრის რიცხვიდამ დღეკანდლამდე, თანადასწრებით გარდაცვლებულის ალექსანდრე ზებედის ძის ცხვედაძის ძმის მასწავლებელ იოსეს ზებედის ძე ცხვედაძისა, და აღმოჩნდა შემდეგი: შემოსავალი იყო შვიდს ორმოცდა-თხუთმეტი თუმანი ორი მანეთი და 92 კაპ. (7552 მ. 92 კაპ.), გასავალი შვიდს ორმოც-და-თხუთმეტი თუმანი შვიდი მანეთი და 87 კაპ. (7547 მ. 87 კაპ.) და ნაღდი ფული ხუთი მანეთი და ერთი შაური, ისე რომ ბანკის ანგარიში წმინდად ჩაბარებულ იქმნა ცხვედაძისაგან ყველა საბუთებით.

ზედამხედველ-კომიტეტის წევრნი: მღ. თევდორე გულისაშვილი, მღ. იოანნე ბედიეკი, თ. დიმ. ციციანოვი, ნ. ქურდოკანიძე, ი. მენტეშოვი და ი. ფიცხელაური. ამ ანგარიშის დროს დაესწარ და ბანკი ჩავიბარე ყოველივე დოკუმენტებით იოსებ ზებედეს ძე ცხვედაძე.

*** **ბორი:** ჯარის-კაცთა გამოწვევა გორში რომ გათავდა, კომისია წავიდა დაბა ცხინვალში; ჯერ უნდა ცხინვალის თემში ყოფილიყო კენჭის ყრა, მაგრამ რადგან მთაში, ჯაფის თემში, წელს ერთობ აღრე ჩამოჰყარა თოვლი, ამიტომ ამ თვის პირველ რიცხვებში ცხინვალში ჯაფის ხეობელები დაიბარეს და იმათ უყარეს კენჭი, თორემ შემდეგისათვის რომ გადაედოთ, ძალიან გაუჭირდებოდათ ხალხის გამოყვანა. ოსები, როგორც აღმოჩნდა წრეანდელის კენჭის ყრადამ, ძალიან არიდებენ თავს ჯარში გასვლას და ამიტომ შემდეგი ხრიკები მოუგონიათ. უძახიან, ესთქვენ, ო�sp; ოციის წლის ჭაბუკს კენჭისათვის, გამოდის ბალარა-შერეული, ან სულ დაბენძღებული ოსი, რომელიც ფეხებს ჰხლართავს; კამისიას უკვირს და ეკითხება: შენ ხარ ესა და ეს, რომელიც ოციის წლისად არის ჩაწერილი? — მესე წირიმე, ეუბნება თავ-მოკატუნებული ოსი. კომისიაც ანთავისუფლებს, რა ჰქნას, როგორ წაიყვანოს მოხუცი ჯარის-კაცად და უკვირს, თუ როგორ მოუვიდათ ამწერები ასეთი შეცდომა. ბოლოს აღმოჩნდა, რომ მოხუცებულები მიდიოდნენ ამოკითხვის დროს კენჭის ამოსაღებად და ნამდვილს კენჭმსნებს-კი უკან აყენებდნენ. ამიტომაც მოხდა, რომ მთელი ათი დღე მოუნდა კომისია ჯაფის ხეობიდამ ჯარის-კაცთა გამოყვანას.

*** ამ ბოლოს ეზეიდეთ ჩვენ კრასნოეოდსკსა და ეზუნაზეზე. სადაც დღეს ეზუნაზეა, იქ ამ ხუთიოდე წლის წინად ადამიანის ხსენებაც არ მოიძებნებოდა, იმიტომ-რომ ყვითელის ქეიშის მეტი არა მოიპოვებოდა-რა გარშემო. სადაც დღეს კრასნოეოდსკია, ხუთიოდე წლის წინად იქ სიცოცხლე სდებოდა და გადმოდიოდა, ქალაქი დღითი-დღე იზრდებოდა, ლამაზდებოდა, ხალხით ივსებოდა, რადგან გარშემო საუცხოო კლდეები აბეეეია, მშვენიერი დაცემული მინდორი აქეს. ქარი და ქეიშა აისაიდამ უდგება...

მოჰხდა მოულოდნელი ამბაეი. ადგილობრივმა მთავრობამ რაღაცაზე მოწყალის თვალით გადაჰხედა უზუნადის ყვითელს ქეიშას და რადაცაზეეე შუბლი შეუკრა კრასნოეოდსკს. ამ მოულოდნელს მოწყალე თვალს, ერთის მხრივ, და მოლრუბლულს შუბლს, მეორეს მხრივ, მოჰყვა საკვირველი შედეგი: ყვითელი ქეიშა დაჰფარეს სახლებით, შენობებით, რკინის გზის სადგურებით, ეაგონებით, ლიანდაგებით, მიუყენეს ხიმალდები, გემები, გამართეს ტრაპტირები, სადგომები, ბინები, საყარაულები, სასტუმროები და კინლამ ტყეებიც არ გაეჩინეს, მაგრამ გამბარმმა ბუნებამ ამაში-კი ვერ შეუწყო ხელი, თუმცა ფული დაიხარჯა კარგა ბლომად. ამაეე დროს კრასნოეოდსკი დღითი-დღე უძლურებაში ჩავარდა, ხალხი გაიკრიბა, გემები აღარა კადრულობდნენ იქ შესვლას, სახლები დაძველდნენ და პატრონის ხელი აღარა ჰხმარედობდა იმათს გაახლებაზე, დაწყებული შენობები ჩამოინგრა, ეაჭრობა დაეცა და მიწასთან გასწორდა, სასტუმროები დაიკეტა და მარტო ხილად დარჩა ერთი ეიღაც სოლომონას ტრაპტირი, სადაც დღეში შეეა სამ-ოთხი მოკალაქე და ათიოდე ჯარის-კაცი.

ასეთი საკვირველი ცვლილება მომმდარა და შესაძლო იყო ეს გარემოება სრულიად უყურადღებოდ დატოვებინა საზოგადოებას. ასეც უნდა მომმდარიყო, მაგრამ ჩვენმა თავად-აზნაურობამ საჭიროდ სცნა გამოსარჩლებოდა გადაყენებულს ეიქილს, თუმცა ეეიქილს დანიშნეა თუ გადაყენება იმას სრულიად არ ეკითხება. საკვირველი ის არის, რომ თავად-აზნაურობამ თავი გამოიდეა ისეთს საქმეში, რომელიც არაეისათვის სანაღლო არ არის, და იქ-კი, სადაც საჭიროა თაეის გამოდება, ჩვენი საზოგადოება ერთის სიტყეასაც არ დასძრაეს, თითქო თაეიის ყოფა-მდგომარეობისა არა ესმისა-რა და არა-რა ეკითხება-რა. რამდენი საეალაღო საშეილიშეილო საქმე გეაქეს, რომლის გამო ხმას არაეინ იღებს! სამაგიეროდ დადაყენეს თუ არა ერთი კერძო ეეიქილი, ჩვენი თავად-აზნაურობა გამოეეხლდა და შეიძრა. სენაკის მაზრის თავადებს, რომლებიც აქ თავ-კაცებად ჰგონენენ თაეიანთს თაეს, განუზრახაესთ შეადგინონ დეპუტაცია მთელის საზოგადოების სახელით და გაუფაზანონ იგი ქუთაისის ოლქის თავ-მჯდომარეს ბ-ნს ბულგაკოეს; დეპუტაციას უნდა ეთხოეა ბუღგაკოეისათვის, რომ გადაყენებულს ეეიქილს დაუბრუნონ კერძო ექმის უფლება. ეს ამბაეი შეტყო სენაკის მაზრის თავად-აზნაურთა წინამძღოლმა თავ. დ. მხეიძემ, რომელმაც შეაჩერა დეპუტაცია. მაგრამ იმ თავადებმა ხელმეორედ შეადგინეს დეპუტაცია და ეს დეპუტაცია კიდეც წარსდგა თავმჯდომარის წინაშე. რა თქმა უნდა, რომ ბ-ნი ბულგაკოეი დეპუტაციის თხოვნას ვერ შეიწყნარებდა, რადგანაც ის ეეიქილი დათხოვნილ იქმნა სამინისტროს განკარგულებით. საქმე ამითა უნდა დასრულებულიყო, მაგრამ ჩვენი თავადები ამას არ დასჯერდნენ, მოგახსენებენ, ეითომ ამავე დეპუტაციას იმავე საგნის შესახებ არზა უნდა მიერთმია უმაღლესის მთავრობისათვისაო.

*** 18-ს ამ თვისსა, მეხუთე განყოფილებაში, პოლიციის ეჯრზე ნაშეადგენის თორმეტს საათსა და ნახევარზე ტფილისის ბოლოს გათენდა კიდეც. გაშლილს ზღვაზე ამოსელამ მზისამ გამომაფხიზლა ღამის სიმთვალისაგან. მგონია, მზე ისე მშვენიერად არსად არ ამოდის, როგორც ზღვაზე. მაგრამ ამის აღწერას მე სრულებითაც არ შეეეცდები, რადგან ამასაც დიდი პოეტური ნიჭი უნდა. რამდენნადაც მთავრე გეალერსება და ნანინას გეუბნება, გათრობს, იმდენად მზე მიუკარებელია და გათბობს არა სიყვარულით, არამედ სიცხოველით, გიკარგავს მადას ოცნებობისას და გიდვიძებს ხალისს მოძრაობისას, მოქმედებისას... ზედმოქმედება მთავრისა და მზისა კაცის გულზე დიდად განირჩევა, მაგრამ ჩემის აღწერით მკითხველს მე ვერ ეეტყვი იმას, რასაც ეგრძნობ. ამის გამოთქმას თავისი ნიჭი უნდა. ამიტომ დაეუთმოთ იმათ, ეინც ამ ნიჭს იგრძნობს და თავისის გრძნობის გაზიარებას მოახერხებს. ჩვენ-კი განეაგრძოთ ჩვენი შენიშვნები.

**

თერამეტ საათის სიარულის შემდეგ გაეედით ზღვის იქითა ნაპირს, ხოლო კრასნოეოდსკი-კი არა, უზუნადაში მიეედით. თუმცა ჩემს თანამემამულეს არაფრად ეპატაგეება ცოდნა არც უზუნადასი და არც რადაც კრასნოეოდსკისა, მაგრამ ეს ქალაქები ისე ახლოა ჩვენზე და ახლო მერმისში უფრო ისე დაგეკავშირდება, რომ ჩემის აზრით მეტი არ იქნება ორიოდე სიტყეით მაინც მოეიხსენოთ, რა ქალაქები არის ესა.

როგორც უზუნადა, აგრეთვე კრასნოეოდსკი ახალი ქალაქებია. პირველი იქნება ხუთი-ექესის წლისა, მეორე უფრო ხნიერია — იქნება ოცის წლისა მაინც. ორიეენი კასპიის ზღვის აღმოსავლეთ ნაპირზე არიან გაშენებულნი, უზუნადა უფრო სამხრეთისაკენ სძეეს, კრასნოეოდსკი ჩრდილოეთისაკენ. ორიეეს მანძილი ბაქოდამ თითქმის ერთი და იგიეეა. უწინ გემები პირდაპირ კრასნოეოდსკში მიდიოდა, ეხლა-კი ჯერ უზუნადაში უნდა მიხეიდე, შემდეგ იქიდამ გადასეჯდე პატარა გემზე და ისე გიმგზავრო კრასნოეოდსკში. მანძილი ასს ეერსზე მეტი იქნება. უზუნადაში იმიტომ მიდიხარ, რომ დიდი გემი ბაქოდამ აღარ დაიარება კრასნოეოდსკისაკენ, რადგანაც იმიერ-კასპიის რკინის გზა უზუნადიდამ იწყება. ორიეე ქალაქი უფრო საშუალო სოფელსა ჰგავს, ეიღრე ქალაქს. საკვირველის ბედისანი არიან ეს ქალაქები, და სწორედ ამათ ბედზედაც მინდა ლაპარაკი ჩემს მკითხველთან.

ჩვენში პატარა ქალაქების ბედი იმდენად საკუთარს ღირსებაზე არა ჰკიდა, რამდენადაც იმაზე, თუ როგორის თვალით უყურებს მათ თავიროობა, ადგილობრივი, თუ უმაღლესი. უკეთუ თავიროობა მოწყალის თვალით შეეხედეს პატარა ქალაქს, გაკეთდა იმისი საქმე, ძალიან აღარ დაჰყეფს იმისს ბედს, თუნდაც რომ არაეითარი საკუთარი ღირსება არა ჰქონდეს. თუ კარგის თვალით ვერ შეეხედეს და, ეგი იმისი ბრალი, შეუფერეველად დარჩება და ეაინაზრობიან განელის თეისთა დღეთა, რაც გინდ დაჯილდოებული იყოს საკუთარის ღირსებით.

ამ ამბაეს ეხეიდეთ ჩვენ კრასნოეოდსკსა და უზუნადაზე. სადაც დღეს უზუნადეა, იქ ამ ხუთიოდე წლის წინად ადამიანის ხსენებაც არ მოიძებნებოდა, იმიტომ-რომ ყვითელის ქეიშის მეტი არა მოიპოვებოდა-რა გარშემო. სადაც დღეს კრასნოეოდსკია, ხუთიოდე წლის წინად იქ სიცოცხლე სდებოდა და გადმოდიოდა, ქალაქი დღითი-დღე იზრდებოდა, ლამაზდებოდა, ხალხით ივსებოდა, რადგან გარშემო საუცხოო კლდეები აბეეეია, მშვენიერი დაცემული მინდორი აქეს. ქარი და ქეიშა აისაიდამ უდგება...

ბეჭედი

ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲬᲘᲗᲚᲘᲡ ᲛᲝᲜᲐᲗᲮᲠᲘᲡ ᲒᲐᲛᲝᲛᲪᲔᲚᲘ

ᲛᲔᲠᲛᲘᲡᲘ ᲐᲮᲠᲘᲗ ᲣᲤᲠᲝ ᲘᲡᲘᲗᲘ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲑᲘ ᲐᲠ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲛᲔᲢᲘ ᲐᲠ ᲘᲛᲘᲗᲘ ᲡᲘᲛᲐᲦᲚᲔᲡᲐᲒᲐᲜ. ᲛᲘᲗᲘ ᲘᲡᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲛᲘᲜᲐᲛᲓᲔ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲑᲘ ᲐᲠᲘᲡ ᲔᲡᲐ.

ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲣᲖᲣᲜᲐᲓᲐ, ᲐᲒᲠᲔᲗᲔᲕᲔ ᲙᲠᲐᲡᲜᲝᲔᲝᲓᲡᲙᲘ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲥᲐᲚᲐᲥᲔᲑᲘᲐ. ᲞᲘᲠᲘᲔᲚᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲧᲣᲗᲘ-ᲔᲥᲔᲡᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡᲐ, ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲣᲤᲠᲝ ᲮᲜᲘᲔᲠᲘᲐ — ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲝᲪᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡᲐ ᲛᲐᲘᲜᲪ. ᲝᲠᲘᲔᲔᲜᲘ ᲙᲐᲡᲞᲘᲘᲡ ᲖᲦᲕᲘᲡ ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘ ᲜᲐᲞᲘᲠᲖᲔ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲒᲐᲨᲔᲜᲘᲚᲜᲘ, ᲖᲣᲖᲣᲜᲐᲓᲐ ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡᲐᲙᲔᲜ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲑᲘᲡᲐ. ᲠᲝᲒᲝᲠᲪ ᲣᲖᲣᲜᲐᲓᲐ, ᲐᲒᲠᲔᲗᲔᲕᲔ ᲙᲠᲐᲡᲜᲝᲔᲝᲓᲡᲙᲘ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲥᲐᲚᲐᲥᲔᲑᲘᲐ. ᲞᲘᲠᲘᲔᲚᲘ ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲧᲣᲗᲘ-ᲔᲥᲔᲡᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡᲐ, ᲛᲔᲝᲠᲔ ᲣᲤᲠᲝ ᲮᲜᲘᲔᲠᲘᲐ — ᲘᲥᲜᲔᲑᲐ ᲝᲪᲘᲡ ᲬᲚᲘᲡᲐ ᲛᲐᲘᲜᲪ. ᲝᲠᲘᲔᲔᲜᲘ ᲙᲐᲡᲞᲘᲘᲡ ᲖᲦᲕᲘᲡ ᲐᲦᲛᲝᲡᲐᲕᲚᲔᲗᲘ ᲜᲐᲞᲘᲠᲖᲔ ᲐᲠᲘᲐᲜ ᲒᲐᲨᲔᲜᲘᲚᲜᲘ, ᲖᲣᲖᲣᲜᲐᲓᲐ ᲣᲤᲠᲝ ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗᲘᲡᲐᲙᲔᲜ ᲓᲐᲜᲐᲠᲩᲔᲑᲘᲡᲐᲙᲔᲜ ᲡᲫᲔᲔᲡ

მოქალაქის პეტრე დემუროვის ქვრივის მარიოს სახლში ცეცხლი გაჩნდა ᲮᲣᲗᲠᲘᲓᲒᲐᲜ. ᲪᲔᲪᲮᲚᲘ გაᲕᲠᲩᲘᲚᲔᲡ ᲩᲐᲠᲬᲘᲚᲘᲡᲐᲒᲐᲜ. სახლი დგარაგებული ტფილისის საკრედიტო საზოგადოებაში 15 ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲑᲐᲓ და დაზღვეული პირველს დამზღვეველ საზოგადოებაში 15 ᲬᲚᲘᲡ ᲛᲘᲜᲓᲝᲑᲐᲓ. გამოძიება სწარმოებს.

◆◆

ნაკვეთი

სენაკის საᲐᲖᲜᲣᲠᲝ სკოლა რომ აკურთხეს, სკოლის მოთაკვეს დიდი წვეულება ᲰᲥᲜᲓᲐᲗ. სხვათა შორის, დღესასწაულზე დესᲣᲠᲝ აკაკეც, რომელმაც, შემოხეკვის შესაფერად, მშვენიერი სიტყვა წარმოსთქვა.

სადილზე, სხვათა დღენოთა შორის, კარგი დღენოდ მოიტანეს დაკეი ᲬᲐᲬᲙᲐᲫᲘᲡ „ᲜᲘᲜᲝᲗᲐᲜᲣᲚᲘᲡᲗ“ ᲬᲐᲠᲩᲝᲗᲐ.

აკაკემ მოატრიალა ბოთლი, ბოთლზე წარწერილს თითი დასდვა და სთქვა:

— საკვირველი სადმი არის ეს მეგრელები, დენოდ ნაᲮᲐᲠᲣᲚᲘ აᲰᲥᲜᲗᲐ!

ნაᲮᲐᲠᲣᲚᲘᲡᲗᲐᲜ მაგრამ ბოთლზედ რუსულად „ᲜᲐᲮᲐᲠᲣᲚᲘ“ ᲬᲐᲠᲩᲝᲗᲐ.

ᲚᲔᲚᲝ

◆◆

დაბა ᲮᲝᲤᲔᲚᲘ

(მოწერილი ამᲑᲐᲜᲘ)

ᲝᲚᲘᲔᲗ-ᲫᲘᲣᲗᲔᲗᲘ (კაკეკის მაᲠᲯᲕᲐ), 15 ᲜᲝᲛᲘᲛᲑᲔᲠᲘ. ᲘᲡᲮᲝᲒᲐᲓᲒᲐᲓ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘ თუᲛᲪᲐ ᲔᲠᲗᲝᲗᲐᲑᲝᲛ თავᲓᲐᲒᲠᲔᲑᲣᲚᲘ შეᲣᲛᲐᲯᲐᲠᲜᲘ ᲐᲠᲘᲜᲔ ᲭᲣᲠᲯᲒᲝᲑᲐ-ᲐᲯᲐᲮᲩᲐᲛᲑᲐᲡᲐ და კეᲪᲘᲡᲙᲔᲚᲡᲐ, მაᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛ ᲣᲛᲘᲛᲐᲓ ᲮᲝᲤᲔᲚᲘ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡ თავ-ᲒᲐᲡᲣᲚᲝᲑᲐᲛᲘᲗ ᲣᲙᲣᲚᲐ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲤᲔᲚᲡᲔᲑᲘᲡ ᲒᲐᲒᲐᲮᲐᲠᲑᲐ. ᲒᲐᲡᲘᲯᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲜᲔ, რომ ᲣᲙᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲐᲮᲘᲡ ᲗᲣᲠᲛᲔᲑᲘᲡ „ᲠᲝᲖᲘᲡᲐ“, მაᲒᲠᲐᲛ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡᲬᲘᲚᲘ-ᲒᲘ კიდეᲒ თავᲘᲡᲘᲡ ᲐᲠ ᲘᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ. ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲝᲘᲡᲐ-ᲓᲐ ᲒᲠᲔᲯᲘᲡᲘᲡᲗᲣᲛᲪᲐ თავᲘᲡᲘᲗᲘ ᲛᲐᲛᲘᲡᲮᲚᲘᲡᲐ მოᲰᲥᲜᲓᲐ. ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲡᲘᲜᲝᲛᲝᲗ ᲒᲐᲜᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲤᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲣᲠᲫᲜᲘᲡ, ᲒᲐᲖᲠᲓᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛ ᲣᲛᲘᲛᲐᲓ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡ თავ-ᲒᲐᲡᲣᲚᲝᲑᲐᲛᲘᲗ ᲣᲙᲣᲚᲐ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲤᲔᲚᲘᲡ ᲒᲐᲒᲐᲮᲐᲠᲑᲐ. ᲒᲐᲡᲘᲯᲕᲠᲔᲑᲣᲚᲘ ᲐᲠᲘᲜᲔ, რომ ᲣᲙᲐᲚᲔᲑᲘᲡ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲨᲐᲮᲘᲡ ᲗᲣᲠᲛᲔᲑᲘᲡ „ᲠᲝᲖᲘᲡᲐ“, მაᲒᲠᲐᲛ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡᲬᲘᲚᲘ-ᲒᲘ კიდეᲒ თავᲘᲡᲘᲡ ᲐᲠ ᲘᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ. ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲝᲘᲡᲐ-ᲓᲐ ᲒᲠᲔᲯᲘᲡᲘᲡᲗᲣᲛᲪᲐ თავᲘᲡᲘᲗᲘ მᲐᲛᲘᲡᲮᲚᲘᲡᲐ მოᲰᲥᲜᲓᲐ. ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲡᲘᲜᲝᲛᲝᲗ ᲒᲐᲜᲘᲪᲮᲚᲔᲑᲣᲚᲘ ᲫᲘᲣᲗᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲤᲔᲚᲘᲡ ᲛᲝᲠᲬᲛᲣᲜᲔᲑᲘᲗ ᲒᲐᲜᲐᲗᲚᲔᲑᲘᲗ ᲓᲣᲠᲫᲜᲘᲡ, ᲒᲐᲖᲠᲓᲘᲡ ᲓᲐ ᲒᲐᲛᲐᲯᲔᲠᲔᲑᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛ ᲣᲛᲘᲛᲐᲓ ᲡᲝᲤᲔᲚᲘ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡ ᲗᲣᲠᲛᲔᲑᲘᲡ ᲮᲝᲤᲔᲚᲘᲡ ᲨᲐᲮᲘᲡ ᲗᲣᲠᲛᲔᲑᲘᲡ „ᲠᲝᲖᲘᲡᲐ“, მაᲒᲠᲐᲛ ᲜᲘᲡᲠᲐᲜᲘᲡᲬᲘᲚᲘ-ᲒᲘ კიდეᲒ თავᲘᲡᲘᲡ ᲐᲠ ᲘᲬᲘᲚᲔᲑᲘᲡ. ᲬᲘᲜᲐᲗ ᲝᲘᲡᲐ-ᲓᲐ ᲒᲠᲔᲯᲘᲡᲘᲡᲗᲣᲛᲪᲐ თავᲘᲡᲘᲗᲘ მᲐᲛᲘᲡᲮᲚᲘᲡᲐ მოᲰᲥᲜᲓᲐ. ᲛᲐᲒᲠᲐᲛ ᲐᲛᲘᲡᲐ ᲡᲐᲛᲘᲗᲘ ᲨᲔᲣᲜᲘᲔᲠᲘᲐ ᲐᲠᲐᲠᲘᲐ ᲓᲐ ᲒᲣᲚᲘᲐᲜᲘ ᲙᲐᲠᲒᲘ ᲐᲠᲘᲡ. ᲐᲛᲘᲡ ᲡᲘᲪᲘᲪᲮᲚᲘᲗ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ ᲓᲐᲛᲘᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲔᲑᲘᲗ.

ᲐᲛᲘᲡᲘ

უცხოეთი

ᲒᲔᲠᲛᲐᲜᲘᲐ. გერმანიის იმპერატორის სეფე-სიტყვა, რომელიც წარმოთქმულ იქმნა რეიხსტაგის სესიის დაწყების დროს, ბევრ ნაირად საყურადღებოა. იმპერატორმა სთქვა: დაეიარე გერმანია და დარწმენდი, რომ ჩვენის ქვეყნის გაერთიანების საქმე მტკიცე საფუძველზედ დამყარებულა. ერს ყველგან მოსწონს ეს საქმე და ცალკე მთავარნიც ჭკნობენ, რომ მათის კეთილდღეობისათვის ბევრად უმჯობესია ძლიერი იმპერია არსებობდეს. შემდეგ ეულჰელმმა ჩამოაგდო ლაპარაკი ერის ყოფა-ცხოვრებაზედ, სთქვა, რომ მე მომხრე ვარ სოციალურის რეფორმებისაო: „პაპის ჩემის ანდერძად მიმაჩნია შესრულება ჩემის მთავრობის მიერ სოციალურის რეფორმისა. მართალია, იმისი იმედი-კი არა მაქვს, რომ კანონ-მდებლობამ სრულიად მოსპოს მწუხარება და ეაება ერსა, მისი სიღარიბე და გაჭირება, მაგრამ სახელმწიფოსათვის-კი მოვალეობად მიმაჩნია იზრუნოს იმისდა საკეთილდღეოდ. მთავრობამაცა და საზოგადოებამაც უნდა ისე იმოქმედონ, როგორცა ბრძანებს სახარება მოყეასთა სიყვარულის თაობაზედ. ეხლა ჩვენ უნდა შეეუდგეთ სიბერემდე მიღწეულის მუშა ხალხის ზრუნვას. ეიცი, რომ დაპრკოლება ბევრი აღმოჩნდება, მაგრამ, ღვთით, ყველა დაბრკოლებას დაეძლევთ“.

შემდეგ იმპერატორმა საგარეო პოლიტიკაზე ინება ლაპარაკი: „დავიარე ევროპა და ენახე მეფენი და ხელმწიფენი და შეეატყობინე ჩემი სურვილი მშვიდობიანობის დაცვისა. ყველგან თანაგრძნობით მიიღეს ჩემი აზრი და სურვილი და უფრო დაეემყარე იმ ფიქრს, რომ ჩვენი მოვალეობაა ეაცილოთ ერს თავიდან სისხლის ღვრა და უბედურება ლაშქრობისა. ომი, თუნდა ძლეეა-მოსილიც, დიდი ეებაა ქეყნისათვის. სრული იმედი მაქვს, რომ რამდენადაც ჩემზეა დამოკიდებული, ევროპას ეაცილეს სისხლის ღვრასა და მიეცეს მშვიდობიანობას“.

— ხმა გავრცელდა, რომ თაეისუფლება უნდა შეზღუდონ ჟურნალ-გაზეთობისაო. მაგრამ ბისმარკის გაზეთი ამბობს, რომ თუმცა მეტის-მეტსა სჩადის ჟურნალ-გაზეთობა, მაინც მთავრობას აზრად არა აქვს ალაგმოს რითიმე მწერლობა. ათასი ბეი და წინდი რომ შემოვიღოთ, მაინც ამითი ზოგიერთს გაზეთს ვერ აელაგმავთ. იქნება სთქვან, მაშ ცენზურაა საჭიროეო, მაგრამ არა გვგონია, რომ დინჯმა და დარბაისელმა კაცებმა სთქვან, შესაძლებელია ცენზურის შემოღება ჩვენს დროშეო.

ᲘᲜᲒᲚᲘᲚᲘ. ეხლა-კი იმედი მისცემათ ლონდონში, რომ შეეატყობთ იმ კაცს, რომელიც დედაკაცებსა ჰხოცავსო. საქმე ის არის, რომ ამ კაცს დაუპირებია ერთის ცუდის ყოფა-ქცევის დედაკაცის მოკვლაცა, მაგრამ დედაკაცი მტკად გასძალიანებია და გაქცეულს მკელელს დაჭილი და დასისხლიანებული გამოსდგომია. რამდენსამე მანძილზე უდევნია, რამდენიმე სხვაც გამოსდგომია, მაგრამ მაინც დაჰმალეიათ. სამაგიეროდ იმ დედაკაცს დაწერილებით აუწერია სახე და გარეგანი შეხედულება დედაკაცთა მკელელისა, ახე რომ ახლა პოლიციას იმედი აქვს მალე შეეპყრობთ ავაზაკსაო.

— სალისბერის სამინისტრო სცდილობს გააკეთოს რამე ირლანდიისათვის და მეტადრე ფერმერებს უშეველოს. ფერმერებს საშეველად სალისბერიმ ურჩია პალატას გადასდოს კიდევ 5 მილიონნი გირვანქა სტერლინგი, რომ ეს ფული ეძლიოს სესხად იმ ფერმერებს, რომელნიც მოინდომებენ სყიდვას ლორდის მამულებისას ურთიერთის შეთანხმებითი. აქამდე ლორდის ეშბორნის წინადადებით გადადებული იყო მხოლოდ 5 მილიონი და ახლა კიდევ ეს 5 მილიონიც უნდა მიემატოს. წინად ტრეეველიანი ამბობდა, რომ 20 მილიონი უნდა გადიდოს მაგ საქმისათვისაო. გლადსტონი-კი თხოულობდა 50 მილიონს.

ᲐᲕᲡᲢᲠᲘᲐ-ᲣᲜᲒᲠᲘᲐ. ავსტრი-ენგრიაშიაც წარუდგენიათ საადგილ-მამულო პროექტი, რომელსაც აზრად აქვს, რომ მხენელ-მთესველის ხალხის ყოფა-ცხოვრებასაც უშეველოს რამე. პროექტი შეეხება შუათანა შეძლების გლეხ-კაცობას, რომელსაც ცოტა-დენი სახნავ-სათესი ადგილები აქვს საკუთრებად. ასეთს გლეხ-კაცობას პროექტი სცდილობს იმითი უშეველოს, რომ მოსაკუთრეს ნება არ მისცეს მამულის გასყიდვისა, ერთის მხრით, და — მეორეს მხრით კიდევ—რომ მოსაკუთრეს ეალად ედოს გადასცეს თაეისი უძრაეი ქონება მხოლოდ ერთერთს შეილს და ის დანიშნოს მემკვიდრედაც. ამ პროექტის გამო ერთს დეპუტატს უთქვამს: „თქვენ გინდათ გაეჩინოთ უპირატესობითი შეტურვილი გლეხ-კაცი და იმისი დანარჩენი ძმები-კი ბოგანობად გინდათ გადაქცეოთ, ხოლო იმისი დები გარყვნილებას მისცეთ მსხვერპლად? იმის მაგიერ, რომ განამტკიცოთ დღეანდელი წეს-წყობილება, თქვენ სხვა მტერს აჩენთ ამ წეს-წყობილებისასო“.

— 2 დეკემბერს 40 წლის იუბილეი უნდათ იდღესასწაულონ ავსტრი-ენგრიელებმა. იმპერატორს ფრანც-იოსეფს არ უნდა თურმე რაიმე დიდი დღესასწაული გაიმართოს. სასურველია მხოლოდ ხარჯი გაეწიოთ ღარიბისა და ღატაკის შემწეობისათვის და სხვაზე არაფერზე არა დაეხარჯოთ-რაო. ეენელებს სდომებიათ იუბილეის დღეს სეეტი აეშართნათ ერთს მაღალს მთაზე, მაგრამ არც ამისი ნება მიუცია იმპერატორს.

— ეენაში დიდი ამბაეია იმის გამო, რომ იმპერატორს უთქეამს: მსურს დაეგვიროგვინდე ჩეხელების სამეფო ეგრეგვინთთაკენ. თუ მართალი აღმოჩნდა ეს ამბაეი, მაშინ გამგეობა ამ სახელმწიფოსი დიდად შეიცელება. სულ სხეა არა იყოს-რა, დაარსდება მესამე პარლამენტი და, დულიზმის“ მაგიერ, „ტრიალიზმი“ დაწესდება გამგეობათა საქმეში.

— ამ დღეებში პეშტში გარდაიცეალა ქერეი იმ გენერალისა, რომელიც სხვა თორმეტ თაეისს ამხანაგთან ერთად ჩამოარჩეს შეთქმულობისათეის აესტრიელებმა. როცა გენერალს ლოდმა გაიგო, რომ უნდა ჩამოარჩონ ჩემი ქმარიო, ოცდაერ გასწირა თაეი და ს